

Anna teste avagy az orosz avantgárd vége*

Anna! Anna! Anna! — ugrándozott a szív.

Anna Johanna! Anna Johanna! — zúgott a fülben.

An-na-Johan-na... — mintha a gyomrot egy távoli mozdony emelte volna meg és az orrból gőz helyett böfögés tört fel.

Anna ettől felébredt., Úgy feküdt az ágyában az éjszaka kellős közepén, mint egy hatalmas hal, mint az elhülyült óceán partjaira kivetett bálna. Elmélázva nyalogatta vastag, repedezett ajkát és ki-nyúlt egy cigarettáért. A toalett-asztalkáról a földre pottyant valami. Biztos, egy könyv. Bizonyára, Borges. Anna folytatta a kutakodást a sötétben. Leesett a hamutartó de nem törött össze. Csak minden kiszóródott belőle, biztosan. Anna hangosan szuszogott és kotorászott.

Anna! Anna! Anna! — ugrándozott a szív.

Anna felkönyökölt és másfelé kezdett tapogatózni: sikerült valamit kitapogatnia. Felgyulladt a sárga éjjeli lámpa.

A krémek, orvosságok, csészealjok, az esti újságok félig megfejtett keresztrejtvényei között rátalált a gyűrtött cigarettásdobozra. Anna erősen remegő, izzadó kézzel rágyújtott és felült az ágyban.

Az utóbbi időben valahogy megveszett Anna teste. Hol teljesen elhájasodott, hol nagyon lefogyott, majd újra hízott és ismét fogyott, s hízott és fogyott, s fogyott és hízott. Sőt, még a füléből is csöpö-

* Viktor Jerofejev (1947) esszé- és prózaíró. Műveit több nyelvre lefordították. Legismertebb regénye az Orosz szépség (Russzkaja kraszavica) a közeljövőben jelenik meg magyarul, az Európa Kiadónál. Az itt közölt novella a következő kötetből való: Viktor Jerofejev: Izbrannoje ili karmannij apokalipszisz (Válogatott művek avagy zsebakalipszisz.) Moszkva, 1993.

gött valami. Csöpp-csöpp. Nedves fülcimpa. Csöppen és kirügyezik. S méghozzá ingyenc is a drágám. Anna boldog volt, hogy a pincérekkel szót tudott érteni: Nahát, érdekes, hogy hívják magát? A pincérek mindig tisztességgel válaszoltak: Vologya vagy Tolja vagy Szlava. Csöpp-csöpp — csöpögött a fül és nagyon viszketett. Anna elkeseredésében bedugta a fülébe az ujját. Néha erős vágy fogta el, hogy fülét letépje. Ma éjjel Anna teste elég kövér volt már, bár a csúcspontját még nem érte el, kellemesen fénylett, mint a rózsaszín lazachús, és szemét lesütve, megszemlélhette Anna a szétfolyó orca oválisát, s az allergiától tüzelő két pufók bogyót, melyek között füstölgött a cigaretta. A szoba sarkában a karácsonyfa vörös, csupasz ágainak a legvégén, itt is, ott is, még csüngtek a díszek. A földön összetört, színes gömbök csillogtak. Végetért a február. Októberben ünnepelték negyvenedik születésnapját. Csöpp-csöpp — csöpögött a fül. Léna, a sápadtarcú egyetemista lány érett férfiakal kacérkodott.

Anna jobb szeme szintén megszűnt engedelmeskedni. Becsukod a bal szemed — és, a világ helyett — íme, a francia festészet, a lila Rouanne, gyerekúsztató, pointilizmus. Becsukod a jobb szemed — s íme, az orosz realizmus. A jobb szem látásélessége maximum 15 százalék volt. A bal azonban mindent látott, az egész orosz valóságunkat.

Néha úgy érezte Anna, hogy ő Anna Karenina, néha meg, — hogy Anna Ahmatova, időnként pedig — egyszerűen Anna a férje nyakán. Ennek függvényében váltakoztak ismeretségei, hol szerelmes lett, hol Párizsba emigrált, hol könnyei még a havat is felforrósították, mindaddig, amíg végzetes szerelemmel bele nem szeretett valakibe. Jáltak hozzá mindenféle zsidók, volt, mikor egy kifakult százrubelest, volt, mikor egy ezrest hoztak neki, a férje külföldön nemzetellenes brosrákat gyártott, hívta magához, de mi értelme lett volna? Néha a rendőr be-benézett hozzá, rásandított az üres üvegekre: állt-álldogált, majd elment...

Anna kinyúlt a konyakosüvegért, öntött magának, kilöttyintette, s a fenyőre nézett: „Nőnapra kidobom” — gondolta és ivott.

Melegebb lett. Anna mélyen leszívta a füstöt és hátradőlt a párnán. Ezután megivott még egy kupicával, kivörösödött és jobban mozgott a lába is. Anna jobb lába térdben be volt hajlítva és jobbra, messzire kinyúlt, olyannyira, hogy mind az öt lábujja, melyről már rég nem vágta le a körmöt, kikandikált a takaró alól. Anna bal lába

szintén be volt hajlítva térdben és balra csúszott ki a takaró alól és beleütközött valami elevenbe.

Anna egész testében megremegett, megriadt, majd meghalt a rémülettől.

Balra tőle ott feküdt egy ember. Annától az ablak felé fordulva feküdt. Tarkójáról felismerte Anna és majdnem felkiáltott. A szerelme volt az, a férfi, akit legjobban szeretett, aki két hónapja, egy téli, kaukázusi üdülésből visszatérve, otthagya őt. Mikor a repülőtérről napsütötte barnán, ragyogó szürke szemmel hazavitte, azt mondta, holnap reggel okvetlenül felhívja és benéz hozzá, majd, a csak rá jellemző könnyed nemtörődomséggel megcsókolta a halántékát — persze, nem nézett be hozzá, már soha, sohasem.

A férfi a fenyveserdőben sielt — Anna aludt.

A férfi, az életerőtől majd kicsattanva, karcsún az uszodában lubickolt — Anna aludt.

A fagytól pirosposzsgásan megjött a szaunából — Anna aludt.

S azt mondta neki, miközben kövér testét ébresztgette: a moszkvai lányok meztelenül szaunáznak; a leningrádiak — mindannyian, kivétel nélkül! — fürdőruhában! Erre Anna félálomban azt válaszolta: Micsoda unalom! A férfi esténként a leningrádi lányokkal, a feketézőkkel és a cserkeszekkel ivott — ekkor Anna is felkelt és velük tivornyázott.

Nap mint nap, mikor a nem orosz nap a zenitre ért, Anna azzal a gondolattal ébredt, hogy a helyi orvosnőtől fürdőjegyet kellene szereznie. Végül, közvetlenül az elutazás előtt, Anna megjelent az orvosnő utálkozó és ronda pofikája előtt. Anna úgy állt ott, mint mikor két világ ütközik össze, mint Picasso és Boticelli végzetes párviadala, adakozón kidüllesztve az orvosnőre szláv kebleit, és a más-hitű asszony, akit elbódított ez a szépség, kelletlenül kiadta a szükséges igazolást.

Kisfiam, hogyan jöttél be kulcs nélkül? ruha nélkül? Hogyan haltál be az én meleg, sötét, kis barlangomba?

Anna szerelme — aki a legszebb volt e világon és nagyon de nagyon tehetséges volt — kinek pusztá látványától időnként elfogta a szerelmi merevgörccs, ami vele azóta sohasem történt meg, — összegömbölyödve szundikált, alsónadrág nélkül, otthoni, mocsárzöld színű ingecskéjében. Anna remegő kezét kinyújtotta felé, — ám rögtön vissza is rántotta. Leült, felkapta az asztalról a fésűt és gyors mozdulatokkal fésülni kezdte világos haját. Majd a tükörbe

pillantott és komótosan a szemét kezdte festeni, zöld színnel árnyalva szemhéját.

Most pedig, na most... ám először izgalomban iszik még egy kortyot. Anna ivott és már mosolygott. Tudja, mit tesz majd. Nem fogja felébreszteni. Hadd aludjon, aludjon csak reggelig! Biztos elfáradt, aludjon csak, én pedig egész éjszaka, megállás nélkül, csendesen-szépen becézni foglak. Te alszol — én ott leszek az álmodban — felfallak, te aranyos fiú! Te csak aludj — én meg: ham-ham!

Anna elnevette magát, tenyerét szájára szorítva. Anna úgy burkolódzott be az eufemizmusokba, mint ahogy a bizományiban vásárolt szőrmékbe.

Anna! Anna! Anna! — trombitált a szív.

— Tudtam, hogy eljössz! - suttogta Anna. — Tudtam! Tudtam! Tudtam!

Hogy mennyire nincs igazad, boldogságom! - nevetett Anna. — Nos, miért kedveled az olcsó megoldásokat? Minek kellenek neked a kurvák, mikor itt vagyok én? Te csak mindig írsz és írsz és írsz, de valahogy sohasem jön ki belőled semmi! Ezt az ocsmányságot nem szabad sem gyernekeknek, sem becsületes embereknek megmutatni. Undorító dolgokat írsz — fenyegette meg ujjacskájával, — írj inkább rólunk, arról, hogyan jöttél vissza hozzám, írj a mi szerelmünkről, a hóról, amint puha pelyhekben csendesen hulldogál a fáradt városra, az orgonaágról a kertben, arról, hogy mindegyikünkben, még a legzűrösebb emberben is... Írj arról, hogyan búslakodtam nélküled, a szemed és a símogatásod nélkül, hogy lángol a szívem a veszteségtől... Aludj csak, s én majd átváltoztatom az én kisfiúmat, tudod mivé — nem mondom meg! - és Anna ismét felnevetett. — Inkább írj arról, hogy hideg vasszíved leple alatt, hogyan csörgedezik a híborvörös vér, inkább sajnáld a nyomorékokat és támaszd fel a holtakat — menj és támaszd fel a holtakat, menj — és támaszd fel őket!

— No lám, alszol — gügyögte Anna, ahogy az álmos férfihasra tekintett, — és fogalmad sincs róla, hogy szárnyalsz a világ felett, hogy egyre magasodsz itt nálam, olyan vagy már, akár az Eifel-torony, vagy a pisai ferdetorony vagy egy magasbatörő emlékmű... És az Isten — hiszen mindegyikünkben ott lakozik, ott van minden házban és lakásban, még ebben a fenyőfában és konyakban is, sőt, az anyám, aki egész életében materializmust tanított... igen, ott van még a materializmusban is!

Anna fogával meghúzta a csuklóin levő kötés meglazult csomóit.
— Kis fehér manzsetták — szipogott. - Milyen hülye vagyok...
hülye voltam — bocsáss meg! Ám most újból az enyém vagy meg-
jöttél, teljesen az enyém!

Anna! Anna! Anna! — a szerető szív darabjaira szakadt szét.

Anna eloltotta az éjjeli lámpát, kényelmesen elhelyezkedett,
száraz nyelvével megnyalta az ajkát, és, mint a régi mesében, fölza-
bálta szerelmesét. Így fejeződött be ezen az éjszakán az orosz
avantgárd története.

Moszkva
Szeged

Viktor Jerofejev
Fordította: Szőke Katalin

Sejben Lajos: Barbár emlékmű